A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2021. július 15.*

„Előzetes döntéshozatal – Emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerek – 2001/83/EK irányelv – Hatály – Valamely csomagküldő gyógyszertár azon reklámja, amely nem egy adott gyógyszer, hanem a gyógyszertár vonatkozásában próbálja befolyásolni az ügyfél választását – Nyereményjáték – Áruk szabad mozgása – Nemzeti szabályozás – Annak tilalma, hogy a gyógyászati termékek területén juttatásokat és egyéb reklámajándékokat kínáljanak, hirdessenek vagy adjanak – Az EUMSZ 34. cikk hatálya alá nem tartozó értékesítési módok”

A C-190/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) a Bírósághoz 2020. május 5-én érkezett, 2020. február 20-i határozatával terjesztett elő

a **DocMorris NV**

és

az **Apothekerkammer Nordrhein**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök (előadó), N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a DocMorris NV képviseletében A. Feissel és K. Wodarz Rechtsanwältinnen,

– az Apothekerkammer Nordrhein képviseletében M. Douglas Rechtsanwalt,

– a holland kormány képviseletében M. Bulterman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

– az Európai Bizottság képviseletében Sipos A. és M. Noll-Ehlers, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2012. október 25-i 2012/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2012. L 299., 1. o.) módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.; helyesbítések: HL 2006. L 235., 24. o., HL 2014. L 239., 81. o., HL 2019. L 317., 115. o.; a továbbiakban: 2001/83 irányelv) 87. cikke (3) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a DocMorris NV – a holland jog hatálya alá tartozó, csomagküldő gyógyszertárat működtető, Hollandiában székhellyel rendelkező társaság – és az Apotherkerkammer Nordrhein (észak-rajnai gyógyszerészkamara, Németország) között folyamatban lévő azon jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya a DocMorris által a németországi ügyfelei körében osztogatott, „nagy nyereményjátékra” vonatkozó olyan szórólap, amely részvételi feltételként azt írta elő, hogy küldjenek be egy vényköteles gyógyszerre vonatkozó rendelvényt.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 98/34 irányelv

3 Az 1998. július 20-i 98/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 1998. L 217., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 21. kötet, 8. o.) módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról [helyesen: a műszaki szabványok és szabályok, valamint az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok terén alkalmazott információszolgáltatási eljárás megállapításáról] szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1998. L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.; a továbbiakban: 98/34 irányelv) 1. cikkének első bekezdése így rendelkezett:

„Ezen irányelv alkalmazásában az következő meghatározásokat kell alkalmazni:

[…]

2. »szolgáltatás«; az információs társadalom bármely szolgáltatása, azaz bármely, általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás.”

A 2000/31/EK irányelv

4 A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.) 1. cikke (1) és (2) bekezdésének szövege a következő:

„(1) Ez az irányelv a belső piac megfelelő működéséhez kíván hozzájárulni az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások tagállamok közötti szabad mozgásának biztosítása által.

(2) Ez az irányelv az (1) bekezdésben megállapított célkitűzés eléréséhez szükséges mértékben közelít egymáshoz bizonyos, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokra alkalmazandó, a belső piaccal, a szolgáltatók letelepedésével, a kereskedelmi tájékoztatással, az elektronikus úton kötött szerződésekkel […] kapcsolatos nemzeti rendelkezéseket.”

5 Ezen irányelv 2. cikkének a) pontja akként határozza meg az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat”, hogy azok alatt a 98/34 irányelv 1. cikke első bekezdésének 2. pontja szerinti szolgáltatásokat kell érteni.

A 2001/83 irányelv

6 A 2001/83 irányelven belül a „Reklámozás” című VIII. címben található 86. cikk így rendelkezik:

„(1) E cím alkalmazásában a »gyógyszerek reklámozása« kifejezés magában foglalja azokat az információkat, illetve ügynöki tevékenységet vagy vásárlásra való ösztönzést, amelynek célja a gyógyszerek rendelésének [helyesen: felírásának], szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának az elősegítése; ez különösen a következőkre vonatkozik:

– gyógyszerek nyilvános reklámozása,

– gyógyszerek reklámozása a rendelésükre [helyesen: felírásukra] vagy kiadásukra jogosult személyeknek,

– gyógyszerismertetést végző személyek találkozói a gyógyszerek rendelésére [helyesen: felírására] és kiadására jogosult személyekkel,

– ellátás gyógyszermintákkal,

– pénzbeli vagy természetbeni előny nyújtásával, felajánlásával vagy ígéretével ösztönzés a gyógyszerek rendelésére [helyesen: felírására] vagy kiadására, kivéve azokat az eseteket, amikor ezeknek az értéke csekély,

– gyógyszerek rendelésére [helyesen: felírására] vagy kiadására jogosult személyek által látogatott reklámrendezvények támogatása,

– gyógyszerek rendelésére [helyesen: felírására] vagy kiadására jogosult személyek által látogatott tudományos kongresszusok támogatása, különösen az ezzel kapcsolatos utazási és szállásköltségeik megtérítése.

(2) Ez a cím nem vonatkozik a következőkre:

– az V. cím rendelkezéseiben szabályozott címkézés, és az ahhoz mellékelt betegtájékoztató,

– levelezés és az ahhoz mellékelt, nem reklámcélból küldött anyagok, amelyek egy gyógyszerrel kapcsolatos különleges kérdés megválaszolása érdekében szükségesek,

– tényszerű, tájékoztató jellegű bejelentések és referenciaanyagok, amelyek például a csomagolás módjának megváltozására, az általános gyógyszerhasználati óvintézkedések keretében a mellékhatásokra való figyelmeztetésekre, kereskedelmi katalógusokra és árjegyzékekre vonatkoznak, amennyiben nem tartalmaznak utalásokat a gyógyszerre,

– emberi egészségre vagy betegségekre vonatkozó kijelentések, amennyiben azok még közvetetten sem hivatkoznak a gyógyszerekre.”

7 Ezen irányelv 87. cikkének (3) bekezdése így rendelkezik:

„(3) A gyógyszerek reklámozása:

– a gyógyszer észszerű felhasználását segíti elő azáltal, hogy tárgyilagosan és túlzások nélkül mutatja be a gyógyszer tulajdonságait,

– nem lehet félrevezető.”

8 Az említett irányelv 88. cikkének (1)–(3) bekezdése értelmében:

„(1) A tagállamok megtiltják azoknak a gyógyszereknek a nyilvános reklámozását, amelyek:

a) a VI. címnek megfelelően csak orvosi rendelvényre kaphatók,

[…]

(2) Nyilvánosan reklámozhatók azok a gyógyszerek, amelyek összetételükre és alkalmazásukra tekintettel gyakorló orvos diagnózisa vagy rendelvény nélkül, illetve a kezelés megfigyelése nélkül, adott esetben gyógyszerész tanácsa alapján alkalmazhatók.

(3) A tagállamok megtilthatják saját területükön azon gyógyszerek nyilvános reklámozását, amelyeknek az ára támogatott.”

A német jog

9 A Gesetz über die Werbung auf dem Gebiete des Heilwesens (Heilmittelwerbegesetz) (a gyógyászati termékek reklámozásáról szóló törvény) (a továbbiakban: HWG) az alapügy tényállására alkalmazandó változatán belül a 7. § (1) bekezdésének első mondata így rendelkezik:

„Tilos juttatásokat és egyéb reklámajándékokat (árukat vagy szolgáltatásokat) felkínálni, meghirdetni vagy adni, illetve a szakmai körök tagjaként elfogadni, kivéve ha:

1. e juttatások és reklámajándékok kis értékű apróságoknak minősülnek […]. A gyógyszerekkel kapcsolatos juttatások vagy egyéb reklámajándékok tilosak, ha azokat az [Arzneimittelgesetz (a gyógyszerekről szóló törvény)] alapján alkalmazandó árazási előírások megsértésével adják.

2. e juttatásokat és reklámajándékokat
   a) meghatározott pénzösszegben vagy meghatározott módon számítandó pénzösszegben adják […]

   […]

Az a) pontban meghatározott, gyógyszerekkel kapcsolatos juttatások vagy egyéb reklámajándékok tilosak, ha azokat a gyógyszerekről szóló törvény alapján alkalmazandó árazási előírások megsértésével adják […]

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10 A DocMorris olyan csomagküldő gyógyszertárat működtet, amelynek székhelye Hollandiában van, és amely vényköteles gyógyszereket értékesít németországi ügyfeleknek. A DocMorris 2015 márciusában egész Németországban szórólapot osztogatott egy „nagy nyereményjátékra” vonatkozóan, amelynek fődíja egy 2500 euró értékű elektromoskerékpár-utalvány, második–tizedik díja pedig egy-egy elektromos fogkefe volt. A sorsolásban való részvételhez elegendő volt, ha egy előre felbélyegzett borítékban elküldték a DocMorrisnak egy vényköteles gyógyszer megrendelőlapját, csatolva ahhoz az orvosi rendelvényt.

11 2015. június 16-án az észak-rajnai gyógyszerészkamara, amely e körzetben annak felügyeletét látja el, hogy tiszteletben tartják-e a gyógyszerészek szakmai kötelezettségeit, keresetet indított a DocMorris ellen a szóban forgó reklám megszüntetése iránt a Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális bíróság, Németország) előtt, azzal az indokkal, hogy e reklám versenyellenes jellegű.

12 Miután a Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális bíróság) elutasította a keresetet, az észak-rajnai gyógyszerészkamara e határozat ellen fellebbezést terjesztett a Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság, Németország), amely helyt adott e keresetnek. A DocMorris ekkor felülvizsgálati kérelmet terjesztett a kérdést előterjesztő bíróság, a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) elé, amely kérelemben e társaság az első fokon hozott ítélet hatályának visszaállítását kéri.

13 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy csak az a reklám tartozik a HWG hatálya alá, amely egy meghatározott termékre vonatkozik, szemben a vállalkozások általános reklámozásával. Márpedig az a reklám, amely az alapügyben vizsgálthoz hasonló módon egy gyógyszertár teljes termékskáláját érinti, szintén olyan reklámnak tekinthető, amely egy bizonyos termékre irányul. Másfelől a 2001/83 irányelv 86. cikkének (1) bekezdéséből és 88. cikkének (1)–(3) bekezdéséből az következik, hogy az irányelv hatálya nem csupán egyes meghatározott gyógyszerek reklámozására terjed ki, hanem általában a gyógyszerek reklámozására is.

14 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a reklámajándékokra vonatkozóan a HWG 7. §-a (1) bekezdésének első mondatában főszabályként előírt tilalom összeegyeztethető-e a 2001/83 irányelv célkitűzéseivel és rendelkezéseivel. E bíróság úgy ítéli meg, hogy az ilyen tilalom igazolható lehet ezen irányelv 87. cikkének (3) bekezdése alapján, mivel azon kockázat megelőzésére irányul, hogy a fogyasztót a valamely gyógyszer igénybevételével kapcsolatos döntésének meghozatala során befolyásolja az a kilátás, hogy az e gyógyszer megvásárlásához kapcsolódó reklámajándékokban részesülhet. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben úgy véli, hogy a beteg azzal kapcsolatos döntésének, hogy a vényköteles gyógyszert nem egy hagyományos üzlethelyiséget működtető gyógyszertárban szerzi be, amely el tudja látni a beteget az objektíve szükséges tanácsadással, hanem egy bel- vagy külföldi csomagküldő gyógyszertárnál, objektív okokon kell alapulnia, és e döntést nem befolyásolhatják ilyen ösztönzők.

15 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor megállapítja, hogy a 2001/83 irányelv nem tartalmaz egyetlen olyan konkrét rendelkezést sem, amely a sorsolásos játék formájában megjelenő gyógyszerreklámra vonatkozik. Másfelől a 2016. október 19-i Deutsche Parkinson Vereinigung ítéletből (C-148/15, EU:C:2016:776) az következik, hogy a más tagállamokban letelepedett csomagküldő gyógyszertárakkal szemben nem tiltható meg, hogy az érintett tagállam területén található hagyományos gyógyszertárakkal olyan árversenyt folytassanak, amely a szolgáltatáskínálatuk abban megnyilvánuló korlátozását hivatott ellensúlyozni, hogy a betegek számára nem tudnak a helyszínen egyénre szabott tanácsadással szolgálni.

16 Márpedig a vényköteles gyógyszerek értékesítésére vonatkozó, Németországban alkalmazandó jogi háttér folytán, különösen pedig amiatt, hogy az ilyen gyógyszerek költségeinek nagy részét átvállalják az egészségbiztosítási szervezetek, a Németországban letelepedett hagyományos gyógyszertárak között nem áll fenn olyan árverseny, amely a kereskedelem egyéb ágazataiban fennálló versenyhez lenne hasonlítható. A más tagállamokban letelepedett csomagküldő gyógyszertárak tehát az árverseny más formáját gyakorolják azáltal, hogy ügyfeleiknek utalványok vagy jutalmak formájában olyan juttatásokat kínálnak, amelyeknek pénzbeli értéke van.

17 E körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Összhangban áll-e a [2001/83] irányelv VIII. címének rendelkezéseivel, különösen pedig ezen irányelv 87. cikkének (3) bekezdésével, ha valamely nemzeti rendelkezést (a jelen ügyben a [HWG] 7. §-a (1) bekezdésének első mondatát) úgy értelmeznek, hogy valamely más tagállamban letelepedett csomagküldő gyógyszertár nem szervezhet nyereményjátékot ügyfélszerzés céljából, ha a nyereményjátékban való részvétel feltétele egy emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerre vonatkozó vény beküldése, a kitűzött nyeremény nem gyógyszer, hanem valamely más tárgy (a jelen ügyben: egy 2500 euró értékű elektromos kerékpár és elektromos fogkefék), és nem kell attól tartani, hogy a gyógyszerek észszerűtlen vagy túlzott használatára ösztönöznek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

18 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2001/83 irányelv VIII. címében, különösen pedig az ezen irányelv 87. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely a csomagküldő vállalkozás útján gyógyszereket értékesítő gyógyszertárral szemben megtiltja, hogy olyan nyereményjáték formájában szervezzen reklámtevékenységet, amely lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy gyógyszereken kívüli, a mindennapi életvitelhez szükséges egyéb tárgyakat nyerjenek, az e játékban való részvételnek pedig az a feltétele, hogy egy emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerre vonatkozó megrendelést küldjenek be, mellékelve ahhoz a vényt.

19 E tekintetben ki kell emelni, hogy e kérdés azon az előfeltevésen alapul, hogy a 2001/83 irányelv alkalmazandó az alapeljárásra.

20 A 2001/83 irányelven belül a gyógyszerek reklámozásáról szóló VIII. cím, amely ezen irányelv 87. cikkének (3) bekezdését tartalmazza, a reklámüzenet tartalmának és meghatározott gyógyszerek reklámozása módjának szabályozására irányul, de nem szabályozza a gyógyszerek csomagküldés útján történő értékesítésére irányuló szolgáltatások reklámozását (lásd ebben az értelemben: 2020. október 1-jei A ítélet [Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése], C-649/18, EU:C:2020:764, 49. és 50. pont).

21 Márpedig a feltett kérdés olyan nyereményjáték tilalmára vonatkozik, amely arra kívánja ösztönözni az ügyfeleket, hogy ne csupán egy meghatározott gyógyszert vásároljanak meg egy meghatározott gyógyszertártól, hanem minden olyan gyógyszert, amelyet az orvosuk adott esetben felír nekik. Másként fogalmazva, mint azt az észak-rajnai gyógyszerészkamara is kiemelte az írásbeli észrevételeiben, a DocMorris által a jelen ügyben folytatotthoz hasonló reklámtevékenység nem egy adott gyógyszer vonatkozásában próbálja befolyásolni az ügyfél választását, hanem azon gyógyszertár vonatkozásában, amelytől ez az ügyfél e gyógyszert beszerzi, amely választás időrendben e gyógyszer kiválasztása után következik. Olyan reklámról van tehát szó, amely nem egy meghatározott gyógyszerre vonatkozik, hanem az olyan gyógyszerek teljes skálájára, amelyek vénykötelesek, és amelyeket a szóban forgó gyógyszertár eladásra kínál.

22 Ebből következik, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló reklámtevékenység nem tartozik a 2001/83 irányelv VIII. címe rendelkezéseinek hatálya alá.

23 Ugyanakkor a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez érdemi választ adjon. Következésképpen, még ha a kérdést előterjesztő bíróság formálisan az uniós jog egy bizonyos rendelkezésének értelmezésére korlátozta is kérdését, az ilyen körülmény nem képezi akadályát annak, hogy a Bíróság a nemzeti bíróság részére az uniós jognak az előtte folyamatban lévő ügy elbírálásához hasznos, valamennyi értelmezési szempontját megadja, függetlenül attól, hogy a nemzeti bíróság kérdései megfogalmazásában utalt-e azokra, vagy sem. E tekintetben a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége és különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása alapján meghatározni az említett jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése az alapjogvita tárgyára figyelemmel szükséges (2019. szeptember 18-i VIPA ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 A jelen esetben – ellentétben azzal, amit a Bíróság által az eljárásban részt vevő felekhez és az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti egyéb érdekeltekhez intézett, írásban megválaszolandó kérdésre adott válaszaikban több érdekelt is állított – ki kell emelni, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szolgáltatott adatokból nem tűnik ki, hogy a 2000/31 irányelv értelmezése releváns lenne az alapjogvita elbírálása szempontjából.

25 Mint az ugyanis kitűnik az 1. és 2. cikkéből, ez az irányelv az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokra” vonatkozik, amelyeket az irányelv 2. cikkének a) pontja a 98/34 irányelv 1. cikke első bekezdésének 2. pontjára hivatkozva határoz meg, ez utóbbi rendelkezés pedig pontosítja, hogy „bármely, általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás[ról]” van szó.

26 Márpedig az előterjesztett kérdés a gyógyszerek értékesítésével kapcsolatos olyan szolgáltatásokra irányuló reklámtevékenységre vonatkozik, amelyeket nem elektronikus úton, hanem csomagküldő kereskedés nyújtanak. Az alapeljárásban vizsgált, az előzetes döntéshozatal iránti kérelembe bemásolt szórólapból ugyanis kitűnik, hogy az alapeljárásban vizsgált nyereményjátékban való részvételhez az ügyfélnek megrendelést kellett leadnia a DocMorrisnál oly módon, hogy egy előre felbélyegzett borítékban el kellett küldenie neki egy papíralapon kitöltött megrendelőlapot, mellékelve ahhoz azt a rendelvényt, amelyben a megrendelt gyógyszert felírták, anélkül tehát, hogy e megrendelést online értékesítési oldalon keresztül kellene bonyolítani.

27 Ezáltal, mint azt lényegében az Európai Bizottság is kiemelte az írásbeli észrevételeiben, a jelen ügy különbözik a 2020. október 1-jei A ítélet (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) (C-649/18, EU:C:2020:764) alapjául szolgáló ügytől, amely vénykötelesnek nem minősülő gyógyszerek online értékesítésére irányuló szolgáltatásokkal kapcsolatos olyan reklámkampányra vonatkozott, amelyet mind fizikai adathordozókon, mind pedig az érintett gyógyszertár internetes honlapján keresztül bonyolítottak.

28 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy a csomagküldő szolgálat útján szállított gyógyszerek értékesítésére irányuló szolgáltatások előmozdítására hivatott nyereményjátékok szervezésének tilalma az Európai Unió szintjén nem képezi harmonizáció tárgyát, az e tárgyra vonatkozó szabályok megállapítása pedig továbbra is a tagállamok hatáskörébe tartozik, feltéve hogy tiszteletben tartják különösen az EUM-Szerződésben rögzített alapvető szabadságokat.

29 E tekintetben ki kell emelni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely megtiltja a gyógyszerek értékesítésének előmozdítására irányuló, az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló játék szervezését, kapcsolódhat mind a szolgáltatásnyújtás szabadságához, amennyiben az ilyen szabályozás azokra a gyógyszertárakra vonatkozik, amelyek tevékenysége többek között gyógyszerek kiskereskedelmére terjed ki, és e szabályozás korlátozza e gyógyszertárak azon eszközeit, hogy megismertessék a szolgáltatásaikat, ideértve a csomagküldő szolgáltatás útján történő értékesítést is, mind pedig az áruk szabad mozgásához, mivel keretek közé szorítja a gyógyszerek forgalmazásának bizonyos formáját, amely gyógyszerekkel kapcsolatban nem vitatott, hogy azok az EUM-Szerződésnek az áruk szabad mozgására vonatkozó rendelkezései értelmében vett „áruk” fogalma alá tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 18-i VIPA ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 57. és 60. pont).

30 Ha valamely nemzeti rendelkezés az áruk szabad mozgásához és a szolgáltatásnyújtás szabadságához egyaránt kapcsolódik, a Bíróság a rendelkezést főszabály szerint e két alapvető szabadságnak csupán az egyikére tekintettel vizsgálja meg, ha bebizonyosodik, hogy az egyik szabadság a másikhoz képest teljesen másodlagos, és ahhoz kapcsolható (2019. szeptember 18-i VIPA ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 A jelen esetben a HWG nem a gyógyszerészi tevékenység gyakorlását vagy a csomagküldés útján történő értékesítési szolgáltatást mint olyat érinti, hanem az eladásra kínált gyógyszerekre vonatkozó reklámtevékenység bizonyos formáját szorítja keretek közé. Ezenkívül az alapügyhöz hasonló körülmények között a gyógyszerek csomagküldés útján történő értékesítésére irányuló szolgáltatásra vonatkozó reklámüzenetek terjesztése, noha nem meghatározott gyógyszerek népszerűsítésére irányul, másodlagos elemnek minősül e gyógyszerek értékesítésének azon promóciójához képest, amely a reklámtevékenység végső célja.

32 Mivel az áruk szabad mozgásának szempontja a jelen ügyben megelőzi a szolgáltatások szabad nyújtásának szempontját, az EUM-Szerződés azon rendelkezéseire kell hivatkozni, amelyek e szabadságok közül az előbbire vonatkoznak (lásd analógia útján: 2004. március 25-i Karner ítélet, C-71/02, EU:C:2004:181, 47. pont).

33 Az áruk szabad mozgása az EUM-Szerződés alapvető elve, amely abban fejeződik ki, hogy az EUMSZ 34. cikk szerint a tagállamok között tilos a behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés (2016. október 19-i Deutsche Parkinson Vereinigung ítélet, C-148/15, EU:C:2016:776, 20. pont).

34 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedéseknek az EUMSZ 34. cikkben rögzített tilalma minden olyan tagállami intézkedésre kiterjed, amely közvetlenül vagy közvetve, ténylegesen vagy potenciálisan akadályozhatja a tagállamok közötti behozatalt (lásd többek között: 1974. július 11-i Dassonville ítélet, 8/74, EU:C:1974:82, 5. pont; 2016. október 19-i Deutsche Parkinson Vereinigung ítélet, C-148/15, EU:C:2016:776, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az értékesítés egyes módjait korlátozó vagy megtiltó nemzeti rendelkezések más tagállamokból származó termékekre történő alkalmazása nem alkalmas a tagállamok közötti kereskedelemnek a jelen ítélet előző pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális akadályozására, amennyiben teljesül az a kettős feltétel, hogy egyrészt, e jogszabályok minden olyan érintett gazdasági szereplőre vonatkozzanak, akik az adott állam területén tevékenykednek, másrészt pedig mind jogilag, mind ténylegesen ugyanúgy érintsék a nemzeti termékek és a más tagállamokból származó termékek forgalmazását. Amennyiben ugyanis e feltételek teljesülnek, az ilyen típusú jogszabályok alkalmazása a más tagállamból származó, az ezen állam által meghatározott szabályoknak megfelelő termékek értékesítésére nem akadályozza meg vagy nehezíti jobban ezek piacra jutását, mint a nemzeti termékek esetében (lásd ebben az értelemben: 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítélet, C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905, 16. pont; 2016. szeptember 21-i Etablissements Fr. Colruyt ítélet, C-221/15, EU:C:2016:704, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 A Bíróság az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítélet (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) értelmében vett „értékesítési módokat szabályozó rendelkezéseknek” minősített olyan rendelkezéseket, amelyek valamely vállalkozásnak többek között a reklámozási lehetőségeit korlátozták (lásd ebben az értelemben: 2004. március 25-i Karner ítélet, C-71/02, EU:C:2004:181, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Emlékeztetni kell arra, hogy a HWG 7. §-a (1) bekezdésének első mondata – amely a reklámtevékenységre vonatkozó, az alapügy tárgyát képező tilalom alapját képezi – arra irányul, hogy a gyógyszerek értékesítése területén szabályozza a pénzbeli értékkel bíró juttatások és egyéb reklámajándékok felajánlását. Ebből következik, hogy az ilyen nemzeti jogszabályi rendelkezést úgy kell tekinteni, hogy az a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében „értékesítési módokat szabályoz”.

38 Mint az kitűnik az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítéletből (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905), az ilyen értékesítési mód azonban csak akkor kerülhet ki az EUMSZ 34. cikk hatálya alól, ha megfelel a jelen ítélet 35. pontjában említett két feltételnek.

39 Ami e feltételek közül az elsőt illeti, ki kell emelni, hogy a jelen ügyben a HWG megkülönböztetés nélkül alkalmazandó minden olyan gyógyszertárra, amelyek német területen értékesítenek gyógyszereket, függetlenül attól, hogy azok a Németországi Szövetségi Köztársaság területén vagy valamely más tagállamban telepedtek le.

40 A második feltételt illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy azok a nemzeti rendelkezések, amelyek konkrét ágazatokban tiltják a reklám bizonyos típusait, jogilag és ténylegesen is ugyanúgy érintik a nemzeti termékek és a más tagállamokból származó termékek forgalmazását, így az EUMSZ 34. cikk hatálya alól kikerülő értékesítési módoknak minősülnek (lásd ebben az értelemben: 1993. december 15-i Hünermund és társai ítélet, C-292/92, EU:C:1993:932, 21. és 22. pont; 1995. február 9-i Leclerc-Siplec ítélet, C-412/93, EU:C:1995:26, 21-24. pont; 2004. március 25-i Karner ítélet, C-71/02, EU:C:2004:181, 42. pont). Ez volt a helyzet különösen egy olyan etikai szabály esetén, amely megtiltotta a gyógyszerészeknek, hogy gyógyszertárukon kívül reklámozzák azon drogériai termékeket, amelyek forgalmazására jogosultak (1993. december 15-i Hünermund és társai ítélet, C-292/92, EU:C:1993:932, 22-24. pont).

41 A Bíróság kétségkívül megállapította: nem zárható ki, hogy az, ha valamely tagállamban teljeskörűen megtiltják egy ott jogszerűen értékesített termék promóciójának egy formáját, jelentősebb hatással legyen a más tagállamokból származó termékekre (lásd ebben az értelemben: 1997. július 9-i De Agostini és TV-Shop ítélet, C-34/95–C-36/95, EU:C:1997:344, 42. pont; 2001. március 8-i Gourmet International Products ítélet, C-405/98, EU:C:2001:135, 19. pont).

42 Ugyanakkor, mint az kitűnik a jelen ítélet 21. pontjából, a HWG által bevezetetthez hasonló tilalom nem egy meghatározott termék – a jelen esetben gyógyszer – promóciójára vonatkozik, hanem mindenféle, akár Németországból, akár pedig más tagállamból származó gyógyszer csomagküldés útján történő értékesítésének promóciójára.

43 Ebből következik, hogy az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítéletből (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) eredő ítélkezési gyakorlatnak a jelen ítélet 35. pontjában felidézett két alkalmazási feltétele az alapügy tárgyát képező értékesítési módot illetően teljes mértékben teljesül.

44 E következtetés nem mond ellent a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott, 2016. október 19-i Deutsche Parkinson Vereinigung ítélet (C-148/15, EU:C:2016:776) 24. pontjában kifejtett megfontolásoknak. A gyógyszerek értékesítésének előmozdítására irányuló játékok tilalma jóval kevésbé jelentős következményekkel jár a csomagküldő gyógyszertárakra, mint az árverseny teljes tilalma, amelyről ebben az ítéletben szó van. Ezenkívül az ilyen tilalom a hagyományos gyógyszertárakat is érinti, amelyeknek szintén érdekük fűződött volna ahhoz, hogy nyereményjátékok útján mozdítsák elő a gyógyszereik értékesítését.

45 Az eddigi megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy egyrészt, a 2001/83 irányelvet akként kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az olyan nemzeti szabályozásra, amely a csomagküldő vállalkozás útján gyógyszereket értékesítő gyógyszertárral szemben megtiltja, hogy olyan nyereményjáték formájában szervezzen reklámtevékenységet, amely lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy gyógyszereken kívüli, a mindennapi életvitelhez szükséges egyéb tárgyakat nyerjenek, az e játékban való részvételnek pedig az a feltétele, hogy egy emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerre vonatkozó megrendelést küldjenek be, mellékelve ahhoz a vényt, másrészt pedig az EUMSZ 34. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az ilyen nemzeti szabályozás.

A költségekről

46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A 2012. október 25-i 2012/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet akként kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az olyan nemzeti szabályozásra, amely a csomagküldő vállalkozás útján gyógyszereket értékesítő gyógyszertárral szemben megtiltja, hogy olyan nyereményjáték formájában szervezzen reklámtevékenységet, amely lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy gyógyszereken kívüli, a mindennapi életvitelhez szükséges egyéb tárgyakat nyerjenek, az e játékban való részvételnek pedig az a feltétele, hogy egy emberi felhasználásra szánt, vényköteles gyógyszerre vonatkozó megrendelést küldjenek be, mellékelve ahhoz a vényt.**

2) **Az EUMSZ 34. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az ilyen nemzeti szabályozás.**

Aláírások